

Africký mor ošipaných (AMO) u domácich ošipaných a diviakov

Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky Bratislava

- akútna, vysoko nákazlivá choroba domácich ošipaných a diviakov
- prenosný priamym kontaktom s chorým alebo uhynutým zvieratom, výkalmi a sekrétmi infikovaného zvieraťa, prípadne konzumáciou tepelne neopracovaných produktov z infikovaných zvierat
- prejavuje sa vysokou horúčkou (až 42°C), ktorá môže trvať až niekoľko dní, apatiou, krvácaniami v podkoží, na miazgových uzlinách, vnútorných orgánoch a zväčšenou slezinou
- u gravidných prasníc sa prejavuje potratmi
- charakteristický vysokou, takmer 100% úmrtnosťou zvierat
- **Ide o neliečiteľnú chorobu, ktorá ale nie je prenosná na ľudí a iné druhy zvierat**

Chovy ošipaných – prevencia

- ✓ dodržiavať v chovoch **zásady biologickej bezpečnosti** (dôkladné oplotenie farmy, dezinfekčné brody, evidencia a kontrola pohybu dopravných prostriedkov a osôb, prezliekanie zamestnancov a návštevníkov farmy, dodržiavať čierno-biely systém)
- ✓ **zamedziť uniknutiu diviakov** do areálu farmy, prípadne ich kontaktu s krmivom a stelivom
- ✓ rešpektovať **zákaz skrmovania kuchynských odpadov** a výrobkov z diviacieho mäsa
- ✓ **zákaz skladovať krmivo** pre ošipané v dosahu diviakov
- ✓ **zákaz skladovať podstielkovú slamu** v dosahu diviakov min. 90 dní pred jej použitím
- ✓ pravidelné klinické prehliadky zvierat v chove

Užívatelia poľovníčkových revírov (diviaky) – prevencia

- ✓ odber a zaslanie vzoriek na vyšetrenie od všetkých nájdených **uhynutých diviakov**
- ✓ neškodné odstránenie kadáverov uhynutých diviakov do **kafilérie alebo hlbokým zakopaním (2m) resp. spálením na mieste úhynu**
- ✓ intenzívny odlov diviacej zveri (selektívny) počas celého roka a vyšetrenie všetkých **chorých a podozrivých diviakov**
- ✓ dodržiavanie normovaných kmeňových stavov, vekovej a pohlavnej štruktúry populácie, lovom všetkých vekových kategórií
- ✓ **zákaz prikrmovania diviakov** (výnimka iba za účelom vnadenia)
- ✓ dodržiavanie **biologických zásad** pri manipulácii s telami a vývrhmi z ulovených diviakov
- ✓ odber a zaslanie vzoriek na vyšetrenie **od ulovených diviakov podľa inštrukcií RVPŠ**

Prenos nákazy prostredníctvom ľudského faktora- Odhadzovanie zvyškov potravín iba do uzatvárateľných nádob na potraviny !

AMO sa v súčasnosti okrem Slovenska vyskytuje vo viacerých krajinách – na Ukrajine, v Poľsku, Maďarsku, Spolkovej republike Nemecko , v pobaltských krajinách a mnohých krajinách východnej Európy.

K mesiacu august 2021 je výskyt potvrdený v 13 krajinách EÚ (od roku 2014)

Masovo je výskyt zaznamenaný v Ázii.

Najväčším nebezpečenstvom ďalšieho šírenia AMO na území SR je prostredníctvom infikovaných diviakov alebo ľudským faktorom .

Preventívna vakcinácia diviakov a domácich ošipaných nie je možná.

Čo je to africký mor ošípaných?

Africký mor ošípaných (AMO) je veľmi nákazlivé ochorenie postihujúce ošípané a diviaky.

Pre zdravie ľudí je neškodný, no pre ošípané má zvyčajne **fatálne** následky.

V období od roku 2016 až do júna 2020 v Európe v dôsledku ochorenia AMO utratili **1,3 milióna ošípaných**.

V súčasnosti **neexistuje žiadna vakcína** ani liek na AMO.

Prevenia, detekcia a hlásenie podozrivých prípadov sú kľúčové pre zastavenie tejto ničivej choroby.

Ako sa AMO šíri?

► Priamym kontaktom medzi infikovanými ošípanými alebo diviakmi

► Nepriamym kontaktom prostredníctvom kontaminovanej potravy, napríklad zvyškami jedla, krmiva alebo odpadkov

► Uhryznutím od infikovaných kliešťov

► Kontaktom s kontaminovaným vybavením, napríklad odevom, poľnohospodárskym vybavením alebo vozidlami

Kontrolný zoznam pre chovateľov ošípaných v súvislosti s AMO

Zabráňte šíreniu

- Čistite si odev a obuv
- Dezinfikujte svoje vybavenie
- Zabráňte kontaktu diviakov s vašimi ošípanými

Rozpoznejte príznaky

- Horúčka
- Strata chuti do jedla alebo hmotnosti
- Strata energie
- Zvracanie
- Hnačka
- Začervenanie kože

Nahláste podozrivé prípady

Ak spozorujete podozrivé prípady, obráťte sa na miestneho veterinára.

#Stop ASF

www.efsa.europa.eu/StopASF/#/sk/

Dôveryhodná veda pre bezpečné potraviny

▼
**ZASTAVME
AFRICKÝ
MOR
OŠÍPANÝCH**

Zabráňte šíreniu

Čistite si topánky

Dezinfikujte svoje vybavenie

Zabráňte kontaktu diviakov s vašimi ošípanými

Zaistite, aby vaše krmivo a ošípané pochádzali z dôveryhodných zdrojov

Podozrenie z nákazy **nahláste** veterinárnemu lekárovi alebo príslušnej obci

www.efsa.europa.eu/StopASF #StopASF

Rozpoznajte príznaky

Horúčka

Strata chuti do jedla

Nedostatok energie

Krvácanie

Zvracanie

Začervenanie kože

Úhyn

▼
**ZASTAVME
AFRICKÝ
MOR
OŠÍPANÝCH**

Podozrenie z nákazy **nahláste**
veterinárnemu lekárovi alebo príslušnej obci

www.efsa.europa.eu/StopASF #StopASF

ZASTAVME AFRICKÝ MOR OŠÍPANÝCH.

Zabraňte šíreniu.

Čistite si oblečenie

Dezinfikujte svoje vybavenie

Zabraňte kontaktu diviakov s vašimi ošipanými

Zaistite, aby vaše krmivo a ošipané pochádzali z dôveryhodných zdrojov

Nahláste podozrivé prípady veterinárnemu lekárovi.

www.efsa.europa.eu/StopASF/#/sk/ #StopASF

efsa
European Food Safety Authority

ZASTAVME AFRICKÝ MOR OŠÍPANÝCH.

Ochrana ošípaných pred AMO

Africký mor ošípaných (AMO) je smrteľné ochorenie postihujúce domáce ošípané a diviaky, proti ktorému neexistuje žiadna vakcína. Aj keď je AMO neškodný pre ľudí, má potenciál vážne poškodiť náš priemysel chovu ošípaných. Prepuknutie AMO môže mať katastrofálne dôsledky. Pomocou **detekcie**, **prevencie** a **nahlasovania** prípadov môžeme spoločne zastaviť jeho šírenie a ochrániť naše ošípané.

Prevencia

Zastavte šírenie – Chráňte svoje ošípané pred AMO

- ▶ Pri vstupe na farmu si prezujte topánky a prezlečte sa
- ▶ Dezinfikujte vybavenie
- ▶ Zabráňte kontaktu s diviakmi
- ▶ Používajte kvalitné krmivo
- ▶ Vyberajte ošípané z dôveryhodných fariem

Detekcia

Poznajete svoje ošípané – Naučte sa rozpoznáť príznaky AMO

Pravidelnými kontrolami zistíte, či sú vaše ošípané choré. Ktorýkoľvek z týchto príznakov je dôvodom na obavy.

Nečakajte. **Kontaktujte miestneho veterinára.**

- ▶ Horúčka
- ▶ Strata chuti do jedla/váhy
- ▶ Strata energie
- ▶ Zvracanie
- ▶ Hnačka
- ▶ Začervenanie kože
- ▶ Krvácanie

Nahláste podozrenie

Neváhajte

Nahláste všetky podozrivé prípady veterinárnemu lekárovi. Môže to byť AMO.

Od roku 2014
postihol AMO
13 členských
štátov EÚ

Toto sú krajiny, v ktorých
sa vyskytli ohniská
ochorenia v roku 2021,
hoci sa situácia neustále vyvíja

AMO v
Európskej únii

13
postihnutých
krajín od roku
2014*

Zdroj: ADIS,
extrahované: 27/06/2021

Grécko

-

Belgicko, Česká republika,
Nemecko, Maďarsko

Bulharsko, Estónsko, Litva, Lotyšsko,
Maďarsko, Nemecko, Taliansko

Bulharsko, Estónsko, Litva, Lotyšsko,
Poľsko, Rumunsko, Slovensko, Taliansko

Poľsko, Rumunsko, Slovensko

Niektoré krajiny sa od uvedeného roku ochorenia AMO zbavili alebo na svojich územiach nezaznamenali žiadne nové ohniská.

* EFSA je kľúčovou inštitúciou v posudzovaní rizík v oblasti potravín a potravinovej bezpečnosti v EÚ. V úzkej spolupráci s národnými orgánmi a zainteresovanými stranami EFSA poskytuje nezávislé vedecké poradenstvo a jasnú komunikáciu o existujúcich i novovznikajúcich rizikách.
ISBN 978-92-9499-325-0 | doi:10.2805/359346 | TM-06-21-015-SK-N

#Stop ASF

Dôveryhodná veda pre bezpečné potraviny

Biologické zásady manipulovania s ošípanými na farme

Riziká Afrického moru ošípaných

Riziká AMO

Vírus postihuje domáce ošípané a diviaky; je charakteristicky vysokou, takmer 100% umrtnosťou vnímavých zvierat. Virus AMO je v prostredí veľmi odolný: Každý chovateľ by mal aplikovať všetky predpísané opatrenia biologickej ochrany chovov aby tak ochránil svoje ošípané.

Diviaky

AMO je prenosný priamym kontaktom s chovom alebo dýchacím zariadením, výkalmi a sekrétmi mliekovitého zvierata.

Judia

Nesmú používať poľnohospodárske biopreparáty na bezpečnosť ochrany chovov.

Krmivo

Krmivo pre ošípané sa nesmie dovoliť do kontaktu s diviakmi.

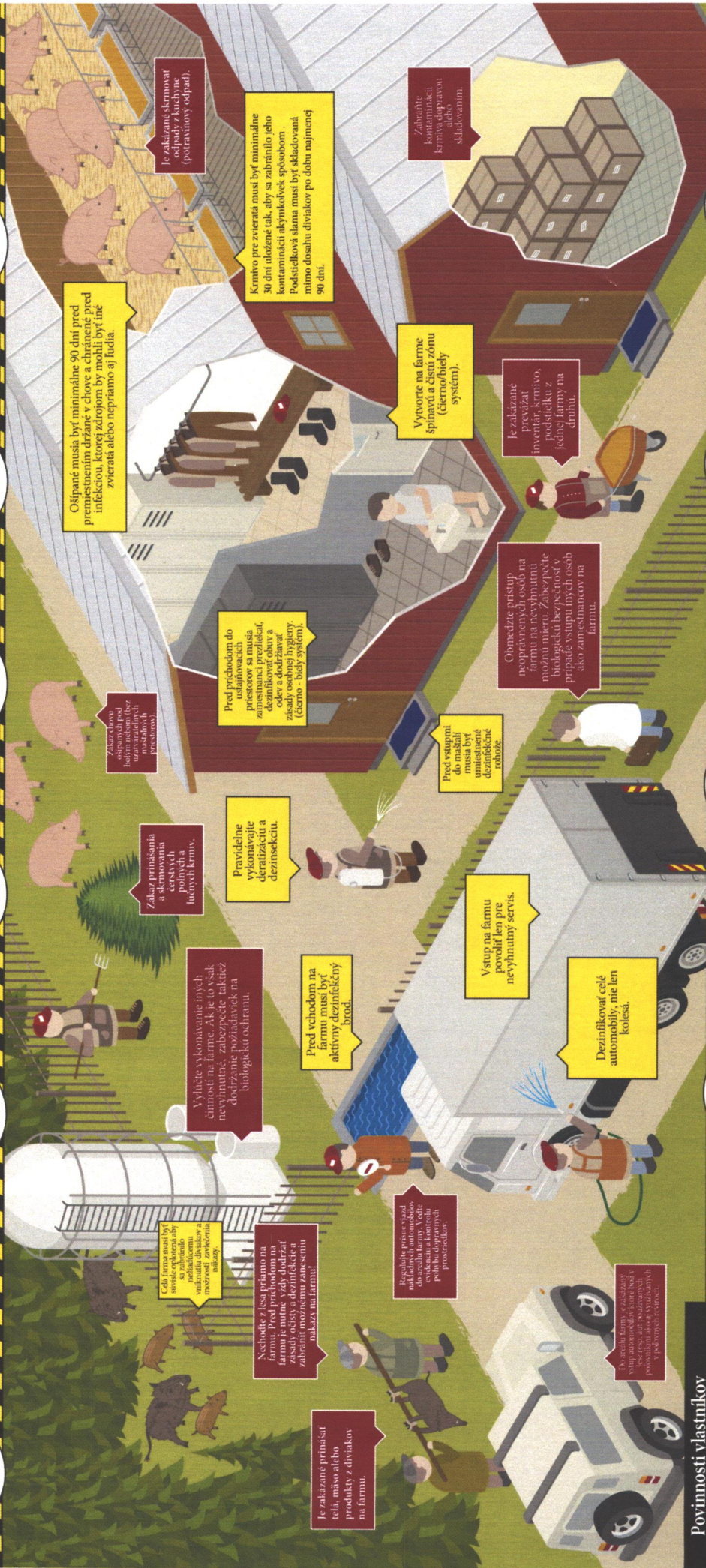
Preprava

Inteligentný materiál kontaminuje dopravny prostriedok. Je dôležité dôsledne dezinfekovať.

Ostatné faktory

Teoretický prenos vírusu z iných zvierat (myši, vtáky, hmyz, ...)

Ošípané musia byť minimálne 90 dní pred premiestnením v chove a chovateľ pred infekciou, ktorej zárodky by mohli byť na zvieratá alebo nepriamo aj ľudia.

Zakazuje sa ošpaľovať pod bodným nebesom (bez uzavretých uzatváracích prístrojov)

Pred príchodom do prístrojov sa musia zamestnanci dezinfikovať, dezinfikovať obuv a odev a dodržiavať (čierno-biele) systémy.

Zakazuje sa pramásať a skrmosať čerstvých ľuďoch krmivom.

Pravidelne vykonávajte dezinfekciu a dezinfekciu.

Vyhliďte vykonávanie iných činností na farme. Ak je to však nevyhnutné, zabezpečte takúto dodržanie požiadaviek na biologickú ochranu.

Pred odchodom na farmu musí byť aktívny dezinfekčný brod.

Nechodte z lesa priamo na farmu. Pred príchodom na farmu je nutné vždy dodržať zásady, očisty a dezinfekcie a zabrániť množeniu zaveseniu hnilizy na farmu.

Je zakázané pramásať telá, mäso alebo produkty z diviakov na farmu.

Je zakázané skrmosať odpady z kuchyne (potravinový odpad).

Krmivo pre zvieratá musí byť minimálne 30 dní uložené tak, aby sa zabránilo jeho kontaminácii akýmkoľvek spôsobom. Podstielková slama musí byť skladovaná mimo dosahu diviakov po dobu najmenej 90 dní.

Vytvoríte na farme špinavú a čistú zónu (čierno-biele systémy).

Pred vstupom do miestností umiestnite dezinfekčné rohože.

Obmedzte prístup neoprávnených osôb na farmu na nevyhnutnú možnú mieru. Zabezpečte biologickú bezpečnosť v prípade vstupu iných osôb ako zamestnancov na farmu.

Je zakázané prenášať inვენtár, krmivo, podstielku z jednej farmy na druhú.

Zakazuje sa kontaminácia krmiva dopravou alebo skladovaním.

Vstup na farmu povoliť len pre nevyhnutný servis.

Dezinfikovať celé automobily, nie len kolesá.

Regulárne praxe vjazd na farmu v automobiloch, ktoré sú kontaminované výkalmi a krmivom, môže spôsobiť prenos AMO.

Pracovníci farmy, ktorí majú vstup na farmu, musia byť po návrate dezinfikovaní.

Povinnosti vlastníkov

Farmár musí zabezpečiť aby všetci jeho zamestnanci si boli vedomí a dodržiavali biologické opatrenia na ochranu chovov; to isté platí pre ich rodinných príslušníkov či iné osoby, ktoré môžu vstupovať na farmu za stanoveným účelom (veterinárny lekár, elektrikár, ...)

Farmár musí vypracovať plán ochrany chovu pred zväčšením RVPS, zaslať ho na schválenie veterinárneho lekára na odobrenie vzorky a jeho plnenie riadne dokumentovať.

Rizikové oblasti AMO a domáce zabitky realizáciu domácej legislatívy, pokiaľ ide o veterinárneho lekára na odobrenie vzorky a vyšetrenie AMO. Ohľadom na prístup RVPS domáca zabitka najmenej 1 pracovný deň pred jej vykonaním.

Pri podorení z ochorenia alebo pri akomkoľvek ochorení zvierat je farmár povinný privolať veterinárneho lekára a oznámiť túto skutočnosť na príslušnú RVPS.

Všetky chovy ošípaných musia byť zaregistrované v ČEĽZ.